

Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского
Серия "Филология. Социальные коммуникации". Том 24 (63). 2011 г. №4. Часть 1. С.272-279.

УДК 655. 41: 070 (477)

МИКОЛА ЗЕРОВ – РЕДАКТОР І ВИДАВЕЦЬ

Іванюха Т. В.

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

У статті розглянуто маловідому сторінку діяльності лідера київського угруповання поетів-неокласиків Миколи Зерова – його участь у видавничому процесі в Україні доби визвольних змагань і перших радянських років. Зокрема, досліджено участь науковця та поета в періодичних виданнях і видавництвах 10-х–30-х рр., в організації та редагуванні художніх, наукових і перекладних видань.

Ключові слова: *неокласики, українське книговидання, періодичне видання, видавництво, редактор, часопис.*

В історії української видавничої справи ще багато малодосліджених сторінок і постатей, що особливо стосується доби визвольних змагань 1917-1920 рр. і перших пореволюційних років. До таких належить і видавничо-редакторська діяльність групи київських поетів-неокласиків М. Зерова, М. Рильського, М. Драй-Хмари, П. Филиповича та О. Бургардта (Юрія Клена), котрі в найважчі для Батьківщини часи докладали усіх можливих і неможливих зусиль, щоб «очистити авгієві стайні української літератури» (Юрій Клен).

На «очищення» вітчизняного письменства і культури неокласики спрямовували свою педагогічну й громадську діяльність, оригінальну поетичну творчість й історико-літературні та літературно-критичні публікації, перекладацькі пошуки й полемічні публічні виступи, і зрештою, видавничу та редакторську діяльність. Утім, на нашу думку, у сучасному журналістикознавстві та історії видавничої справи ще не приділено належної уваги останнім двом галузям діяльності поетів-науковців: їхні прізвища хіба що згадуються в працях, присвячених історії книжкового руху (дослідження Т. Ківшар, Є. Костика) або окремих видань (розвідки Т. Гринівського, С. Петрова).

Так, Н. Зелінська, називаючи видатні постаті українського наукового книговидання доби визвольних змагань і першого радянського десятиліття – М. Грушевського, В. Вернадського, А. Кримського, С. Єфремова – оминає київських неокласиків як науковців-видавців [7].

У підручнику М. Тимошика «Історія видавничої справи» зазначаються імена двох неокласиків – М. Драй-Хмари як автора, твори якого друкувалися видавництвом Кам'янець-Подільського університету та як учасника створення редакційного портфеля часопису «Нова думка» того ж навчального закладу [16, с.306] та М. Зерова, точніше, згадується редагований М. Зеровим критико-бібліографічний місячник «Книгар» і зазначається, що його засновником і видавцем протягом 1917-1920 рр. було видавництво «Час».

Отож, *мета статті* – визначити роль видавничо-редакторської діяльності лідера неокласиків М. Зерова у видавничому процесі в Україні 10-х – 20-х рр. ХХ ст. Завдання: 1) розглянути основні етапи видавничої праці поета від юнацьких спроб до повноцінної та розмаїтої участі в українському культурно-видавничому житті; 2) охарактеризувати провідні напрямки редакційної та видавничої діяльності М. Зерова – участь в різноманітних періодичних виданнях і редагуванні наукових і літературних видань.

М. Зеров ще в гімназійні та студентські роки виявив своєрідний інтерес до видавничої справи, видаючи гімназійний журнал і пізніше власноруч «виготовляючи» книги. Так, у восьмому класі гімназії Зеров-юнак разом із трьома однокласниками видавав опозиційний до гімназійної адміністрації журнал «Скучающий осмокласник», в якому, за словами брата Миколи, Дмитра Зерова, містилися сатиричні вірші про гімназійних вчителів. У 1915 р. двадцятирічний студент «згугенбержив» тритомник «Почти полное собрание сочинений», до якого ввійшли переклади Горація та власні поезії автора – російськомовні та жартівливі україномовні. Під час вчителювання в Златопільській гімназії майбутній поет і науковець брав участь у випуску збірника «На пути к искусству», що видавався гімназійним гуртком «Любителей словесности». М. Зеров, до речі, був єдиним викладачем серед його членів, крім керівника Х. Бельського.

Справжній вибух поетичної, редакторської, видавничої та організаційної діяльності «чільного неокласика» (А. Содомора) відбувся по поверненні до Києва в 1917 р.: молодий науковець, працюючи викладачем латини в Другій українській державній гімназії ім. Кирило-Мефодіївського братства, а потім – українознавства – в Архітектурному інституті, не міг стояти осторонь бурхливого літературно-мистецького життя й вже з початку 1918 р. почав активно виступати як літературний критик на сторінках журналу «Книгар». А з березня 1919 р. М. Зеров обійняв посаду редактора цього бібліографічного видання після журналіста В. Короліва (Старого). Уперше молодий редактор підписав 19 число «Книгаря» за березень 1919 р. і зразково вів його до початку 1920 р., коли вийшов останній, 31-й номер журналу. М. Зеров, окрім здійснення загального редагування журналу, був як відомий уже тоді історик літератури та літературний критик і його активним дописувачем. Майже кожного числа він виступає з публікаціями: протягом року в «Книгарі» вийшли його 2 критичні статті «Г. Чупринка» (№ 18) та «Леся Українка» (№ 21), а також 30 рецензій на книжки молодих письменників Д. Загула, М. Мандрики, Я. Савченка, М. Семенка, Я. Тенянка та багатьох інших.

Як писала у «Спогадах про Миколу Зерова» Софія Федорівна Зерова, «він знав усі книжкові новинки, стежив за всіма сучасними виданнями, не кажучи вже про старі, міг подати будь-яку бібліографічну довідку в галузі української літератури. Тепер Зеров почав писати статті, рецензії, читав чужі праці, виправляв їх. Багато часу в нього як у редактора відбирало приймання відвідувачів, розмови з якими часом тривали неймовірно довго. Ставився він до цього свого обов'язку дуже сумлінно, хоч це й заважало його творчій праці...» [11, с. 60].

Про роботу М. Зерова в якості редактора «Книгаря» ми дізнаємося також зі спогадів В. Петрова «Болотяна Лукроза»: «Тут, у цій стилізованій кімнаті, що після

сутужної безпаливної зими ще зберігала незігріту весняним сонцем свіжість холодка... богував Зеров. Він був тут жовтаво-блідий буддійський бог, якому в спокійній величі було підвладно все. Світло з вікна падало на нього і його стіл. Усе інше лишалося в темряві... Можливо, що саме тут слід уже було б говорити про стиль роботи Зерова, про його увагу до деталей, де дрібне карбовано з однаковою чіткістю, як і поважне, перший плян і задній виконувано з однаково графічною, кресленою ревностю. В праці для нього не було важливого і незначного; все було гідне праці. Зеров ніколи не передоручав роботи іншим; усе він робив сам» [6, с. 260-261]. В. Петров став свідком виходу останніх номерів «Книгаря», адже «вмирало місто, вмирало культурне життя в місті, вмер «Книгар» [6, с. 261].

Залишивши голодний Київ (поет у найскладніші роки вчителював у Баришівці з жовтня 1920 по вересень 1923 р.), Микола Костьович не відходить від редакторсько-видавничих справ і продовжує перебувати в центрі літературно-видавничого процесу. З 1921 р. молодий літератор – член редакції журналу «Голос друку», бере участь у «Літературно-науковому віснику» (1918-1919). У цей період М. Зеров познайомився з видатними представниками української інтелігенції: Г. Нарбутом, В. Модзалевським, С. Єфремовим, А. Ніковським, П. Зайцевим та ін., котрі створили своєрідний гурток довкола історичного журналу «Наше минуле».

Пізніше його огляди видань українських письменників та рецензії виходили в таких часописах, як «Літературно-науковий вісник» («Українське письменство в 1918 році. – 1919. – № 3»), «Музикант» («Під осінніми зорями» М. Рильського). – 1919. – № 1-3), «Нова громада» («Українська література в 1923 р.» – 1924. – № 17-18), «Червоний шлях» («Наші літературознавці і полемісти». – 1926. – № 4) та інших. Навіть не перебуваючи в складі редакції цих видань, М. Зеров був не простим дописувачем, а відіграв певну організаційну, підтримуючу, «рятівну» роль, не допускаючи до певного часу засилля соцреалістичних канонів.

Особливі зв'язки поєднували поета з останнім виданням і членом його редакції М. Хвильовим. Невипадково саме в журналі «Червоний шлях» (1923 р., № 9) було опубліковано перший друкований вірш уже тридцяти чотирирічного поета – сонет «Скорпіон», адже «основна заслуга в тому, що в «Червоному шляху» друкувались твори М. Драй-Хмари, М. Рильського, П. Филиповича, О. Бургардта, М. Зерова, належить співробітнику редакції М. Хвильовому» [15, с. 184]. Як відомо, між митцями, котрі фактично належали до різних таборів – пролетписьменників і академістів, – склалися довірливі й шанобливі стосунки, а під час літературної дискусії вони виступили однодумцями. А на початку редакційної діяльності в «Червоному шляху» М. Хвильовий постійно закликає лідера неокласиків до співпраці: «Христом Богом прошу: оживіть наш журнал. Не можна ж в кожному номері пускати Доленга», «... доки я числюсь в складі редакційної колегії, доти Ви знайдете в ньому місце для своїх творів. Спроби зробити «Червоний шлях» марксистськи витриманим журналом поки що залишаться спробами...» [14, с. 844-846].

Якщо літературні твори М. Зерова друкувалися переважно в журналах «Червоний шлях» та «Зоря», то літературознавчі розвідки середини 20-х рр. автор часто розміщує на сторінках редакційного В. Підмогильним журналу «Життя і революція». На думку В. Брюховецького, 1925 р. можна вважати вершиною

літературно-критичної діяльності М. Зерова. Тоді тільки журнал «Життя і революція» вмістив 17 його матеріалів. А ще були публікації в інших часописах, виступи, лекції перед студентами. І в наступні, скрутні роки письменник продовжував співпрацю з цим виданням – чотири літературознавчі праці М. Зерова, які були написані ним після укомплектування збірника «Від Куліша до Винниченка» (вийшов 1929 р.) були опубліковані в журналі «Життя й революція», а саме: «Квітка й пізніша українська проза» (1928. – Кн. XII), «Літературна позиція М. Старицького» (1929. – Кн. VI), «Іван Белоусов, російський перекладач «Кобзаря» (1930. – Кн. II) і «У справі віршованого перекладу» (1928. – Кн. IX).

У ті ж роки поет-неокласик переймається і проблемою необхідності заснування серйозного бібліографічного часопису, «...який би займався виключно справами видавництва, був би спокійним і безстороннім літописом нашого письменства і давав би змогу кожному, кому близькі інтереси нашої літературної творчості, бути в курсі цієї справи» [9, с. 3]. Міркування Зерова з цього приводу та з інших проблем періодичних видань викладені в праці «В справі критично-бібліографічного журналу» і потребують окремого ретельного вивчення.

Ще одним аспектом впливу М. Зерова на видавничий процес 10-х–20-х рр. ХХ ст. була редакторська підготовка ним власних і перекладних художніх і літературознавчих видань, адже у програмній для вітчизняної неокласики статті «Ad fontes!» М. Зеров як перше завдання тогочасної літератури декларував «засвоєння величного досвіду всесвітнього письменства, тобто хороша літературна освіта письменника, і вперта систематична робота коло перекладів» [8, с. 580]. Ці завдання могли бути вирішені лише за умови виходу в світ творів вітчизняних та зарубіжних класиків, слово яких із великими перешкодами доходило до українського читача рідною йому мовою як у царські, так і пореволюційні часи. Отож, саме життя змушувало поетів-неокласиків ініціювати, редагувати та видавати шедеври світової класики в українських перекладах, підручники та хрестоматії, часописи й наукові збірники.

«Першими ластівками» стали дві антології – «Антологія римської поезії», що вийшла 1920 р. в київському видавництві «Друкар» і включала 22 переклади з Катулла (5 ліричних поезій), Вергілія (2 еклоги та V розділ «Енеїди»), Горація (6 од і сатири), Проперція (елегія), Овідія (елегія) та Марціала (5 епіграм), та «Нова українська поезія», до котрої увійшли твори українських митців трьох генерацій: від Лесі Українки та Агатангела Кримського до Михайля Семенка та Максима Рильського.

Після повернення професора з Баришівки до Києва в 1923 р. спостерігаємо другий сплеск у його видавничо-редакторській діяльності. М. Зеров разом з П. Филиповичем, С. Єфремовим, Б. Якубським, А. Ніковським є членом видавництва «Слово», яке з самого початку свого існування перебувало в «чорних списках» цензури, вважалось націоналістичним і контрреволюційним.

Саме в «Слові» 1924 р. вийшла така очікувана й читачами, й колегами, і самим поетом «Камена», перша і єдина збірка перекладів з римської поезії і власних віршів М. Зерова. Того ж року у цьому видавництві виходить перший випуск історичного нариса «Нове українське письменство», у якому автор збирався охопити

найголовніші історико-літературні факти всього XIX і перших двох десятиліть XX століття. Намір дати повний огляд нової української літератури М. Зеров здійснив трохи пізніше. Не маючи можливості реалізувати таке солідне видання природнім шляхом, професор обрав оригінальний і безпомилковий спосіб. На основі конспектів лекцій, читаних у Київському інституті народної освіти в другій половині 20-х рр., матеріал збирався частинами і друкувався на циклостиллі, про що ми дізнаємося зі спогадів тодішнього студента КІНО Г. Костюка: «Робота пішла споро і солідно. Кожний з нас протягом двох років записав три-чотири лекції. Уважно переписавши занотований матеріал, ми вручали його Миколі Костьовичу. Він вносив у наші записи свій «дух» і стиль, уточняв виклад, додавав джерела і, дістаючи кожного разу дозвіл від окрліту (тобто від цензури), здавав їх до друку. І коли лекції закінчилися, всі ми мали на руках товстелезний (якщо пам'ять не зраджує, понад 500 сторінок машинопису) курс історії нової української літератури, від кінця XVIII століття починаючи і кінцем XIX століття кінчаючи. Хоч виданий він був на циклостиллі, але виглядав дуже пристойно, а головне – це був перший справжній університетський курс нового українського письменства. Тираж був, здається, всього 300 примірників» [10].

Того ж року **видавництвом «Сяйво»** видано хрестоматію художньої літератури для читців-декламаторів «Сяйво», упорядковану **М. Зеровим**, до якої увійшли твори високої художньої значущості від давньогрецьких поетів, українських і європейських письменників XVIII-XIX ст. до П. Тичини, В. Чумака, Є. Плужника, Г. Косинки, а в «Книгоспілці» – монографія «Леся Українка». Із цими двома видавництвами поет також активно співпрацює, редагуючи або пишучи передмови до видань творів українських класиків. У цей час його творчість та методи роботи систематично піддаються критиці як такі, що нібито суперечать вимогам часу, застарілі. Незважаючи на тиск з боку офіціозу, М. Зеров продовжував брати активну участь у літературній дискусії 1925-1928 рр. Починаючи з 1926 р., він виступав переважно як літературний критик, зосередившись на перекладах та історико-літературних студіях (збірка «До джерел», 1926).

З 1926 р. поет співпрацює з видавництвами «Рух», «Пролетарій», здійснюючи редакторську підготовку творів українських письменників і перекладів зарубіжних авторів, готуючи передмови до цих видань. У другій половині 20-х рр. М. Зеров активно перекладає західноєвропейських та російських поетів Ж. дю Белле, І. Буніна, Ж. Ередіа, М. Лермонтова, А. Міцкевича, Ф. Петрарку та інших. Як результат, у 1928 р. видавництво «Слово» анонсує «Антологію сучасної французької поезії», яку мали підготувати М. Зеров, О. Бургарт, М. Драй-Хмара, П. Филипович, Борис Тен та ін., переклади призначалися й для планованої Зеровим антології світового сонета, антології новочасної поезії (мала з'явитись на початку 30-х за редакцією С. Савченка та М. Зерова), готувалася разом з П. Филиповичем і окрема збірка П.-Ж. Беранже. Жодна з книжок із відомих причин так і не побачила світ.

Окрему сторінку роботи неокласиків із засвоєння вітчизняним письменством світової літературної скарбниці становить участь М. Зерова, М. Рильського та Юрія Клена у п'ятитомній хрестоматії західноєвропейських і античної літератур в українських перекладах. 1928 р. О. Білецький повідомив М. Зерову про свій намір

створити п'ятитомну хрестоматію західноєвропейських, у тому числі й античної, літератур і висловив побажання близької участі українського неокласика у цій справі – порадами, вказівками, а надто перекладами [2, с. 1]. Листування двох велетнів української філології протягом 1928-30 рр. (матеріали Інституту рукописів НБУ ім. В.І. Вернадського, фонд XXXV, од. зб. 438-452) і власне хрестоматія «Антична література» О. Білецького, що вийшла у світ вже 1937 р., демонструють нащадкам, що участь М. Зерова у цьому виданні була вирішальною. Особливо тоді, коли упорядник відчував загрозу його виходу, звертався у відчаї до свого незамінного помічника: «Заклинаю Вас нашей общей любовью к античности, нашим общим убеждением в неизбежности грядущего Возрождения античности, нашим общим стремлением содействовать росту украинской культуры – извините, что вынужден прибегать к такому неуклюжему пафосу – придите на помощь, посоветуйте, подействуйте, поучаствуйте в этом деле» [4].

Як відгук на прохання О. Білецького та як вияв власного прагнення поета до розширення арсеналу українського перекладознавства протягом 1928-30 рр. з-під пера митця виходить низка перекладів для хрестоматії римських авторів Вергілія («Георгіки» та «Енеїда» («Енеїв щит»)), Овідія («Метаморфози»), Горація («Оди»), Ювенала («Сатири»), епіграми Марціала, нові переклади Катулла, Проперція, Намаціана. На думку О. Білецького, саме М. Зеров повинен був взяти на себе відповідальність перед нащадками за переклад «Енеїди», а також перекласти твори Марціала у повному обсязі [3, с. 1; 1, с. 1-2], бо ніхто інший, на його переконання, цього зробити не зміг би.

Власними перекладами внесок М. Зерова до цього видання не обмежився: він надсилав О. Білецькому переклади І. Стешенка («Енеїди» та «Метаморфоз»), а також отримує від редактора далекі від досконалості переклади «Лісістрати», Т. Франка («Збиточний Амор»), сатири Ювенала у перекладі Марії Дикої з тим, щоб по можливості відредагувати їх і в оновленому вигляді помістити у збірнику. До того ж О. Білецький сподівається отримати від поета-неокласика повний переклад «Енеїди», «Послання до Пізонів» Горація, «Римські елегії» Гете (оскільки не дуже хотів друкувати їх у перекладі П. Куліша), дещо до грецької антології.

Зрештою, у хрестоматії «Антична література» з відомих політичних причин римські поети у перекладах М. Зерова вийшли анонімно (О. Білецький, виявивши неабияку для тих часів мужність, «взяв їх на себе»). Лише у виданні 1972 р. Г. Кочурові та А. Білецькому вдалося поновити викреслені раніше прізвища перекладачів хрестоматії.

У 1928 р. науковець береться за низку передмов до видань української класики з серії «Дешевої бібліотечки красного письменства», пише тексти до альбому портретів «Письменники Радянської України». Наступного 1929 р. вийшла книжка «Від Куліша до Винниченка», що практично не була оцінена критикою, а 1930 р. – два ретельно впорядковані збірники «Поети пошевченківської пори» та «Байка і притча в українській літературі XIX-XX ст.» з розлогими передмовами. Останні роки творчої та редакторської діяльності М. Зерова – окрема, особлива історія нездійснених проєктів, марних сподівань і тотальних втрат. Однак навіть за умов постійного цькування і в Києві, і в Москві він творить, перекладає, редагує, пише

рецензії, веде переговори з видавництвами. Вже на засланні – читає лекції, впорядковує і редагує переклади й антології, має плани на 1937, 1938 і 1939 рр., яким так і не судилося реалізуватися.

Висновки. Отже, в історію української культури М. Зеров увійшов не тільки як геніальний перекладач і поет, але і як видатний редактор і видавець, критик і укладач видань. Протягом 1917-1937 рр., незважаючи на всі перешкоди, що закладені в самих цих датах, він став автором і упорядником близько 20 видань – художніх і наукових, українських і перекладних, не рахуючи тих, котрі супроводжував передмовами; був головним редактором, членом редколегій та натхненником, учасником й активним дописувачем багатьох періодичних видань («Книгар», «Голос друку», «Літературно-науковий вісник», «Музикант», «Нова громада», «Червоний шлях», «Зоря», «Життя і революція» та інших); редагував книги, входив до складу видавництв «Слово», «Друкар», «Сяйво», «Книгоспілка», «Рух», «Пролетарій»).

У видавничо-редакторській роботі, як і у власній літературній творчості, М. Зеров є взірцем копійки роботи із засвоєння вершин красномовства західноєвропейських, слов'янських і східних, новітніх і давніх народів. Організовані та здійснені ним видання слугували підвищенню культурного та морального рівня українського читача в історично складні часи, згуртовували творчі сили українства під час визвольних змагань і в радянську добу, перешкоджали уніфікації та, зрештою, знищенню українського слова та української книги.

Список літератури

1. Белецкий А. Зероу Н. Письмо 2 июня 1927 г. – Архів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Інститут рукописів (Далі – НБУ. ІР.). – Фонд XXXV. – № 438.
2. Белецкий А. Зероу Н. Письмо 10 марта 1928 г. – НБУ. ІР. – Фонд XXXV. – № 448.
3. Белецкий А. Зероу Н. Письмо 16 декабря 1929г. – НБУ. ІР. – Фонд XXXV. – № 449.
4. Белецкий А. Зероу Н. Письмо 6 ноября 1929г. – НБУ. ІР. – Фонд XXXV. – № 450.
5. Брюховецький В. С. Микола Зеров: літературно-критичний нарис / Вячеслав Брюховецький. – К.: Рад. письменник, 1990. – 309 с.
6. Домонтович В. Болотяна люкроза. З приводу «Спогадів про неокласиків» / Віктор Домонтович // Безсмертні: збірник спогадів про М. Зерова, П. Филиповича і М. Драй-Хмару / редакція текстів та примітки М. Ореста. – Мюнхен: Інститут літератури ім. М. Ореста, 1963. – С. 253-287.
7. Зелінська Н. В. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / Надія Зелінська. – Львів: Світ, 2002. – 268 с.
8. Зеров М. Ad fontes // Зеров М. Твори: в 2-х т. / Микола Зеров. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 2: Історико-літературні та літературознавчі праці. – С. 568-588.
9. Зеров М. В справі критично-бібліографічного журналу / М. Зеров // Бібліологічні вісті. – 1925. – № 1-2. – С. 118-123.
10. Зеров. М. Нове українське письменство: історичний нарис. Випуск перший [Електронний ресурс] / Микола Зеров. – Мюнхен: Інститут літератури, 1960. – Режим доступу: <http://www.utoronto.ca/elul/history/Zerov/Novpysmenstvo/Rozdil%201.html#slovo>.
11. Зерова С. Спогади про Миколу Зерова / Софія Зерова // Слово і час. – 1995. – № 9-10. – С. 57-62.
12. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923 рр.): [монографія] / Таїсія Ківшар. – К.: Логос, 1996. – 344 с.

13. Костюк Г. М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара // Українська літературна газета. – 1959. – № 12 // Зеров. М. Нове українське письменство: історичний нарис. Випуск перший. – Мюнхен: Інститут літератури, 1960. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.utoronto.ca/elul/history/Zerov/Nove-pysmenstvo/Rozdil%201.html#slovo>
14. Листи М. Хвильового до М. Зерова // Хвильовий М. Твори: [в 2 т.] / Микола Хвильовий. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 2. – С. 844-846.
15. Лощинська Н. «Червоний шлях» і неокласики. З історії одного з найпопулярніших часописів 20-х років / Наталя Лощинська // Березіль. – 1999. – № 3-4. – С. 182-186.
16. Тимошик М. Історія видавничої справи: підручник / Микола Тимошик. – 2-ге вид., виправлене. – К.: Наша культура і наука, 2007. – 496 с. – (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»).

Иванюха Т.В. Николай Зеров – редактор и издатель // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации». – 2011. – Т.24 (63). – №4. Часть 1. – С.272-279.

В статье освещена малоизвестная страница деятельности лидера киевской группы поэтов-неоклассиков Николая Зерова – его участие в издательском процессе в Украине 10-х–30-х гг. В частности, рассмотрено участие ученого и поэта в периодических изданиях и издательствах, в организации и редактировании художественных, научных и переводных изданий.

Ключевые слова: *неоклассики, украинское книгоиздание, периодическое издание, издательство, редактор, журнал.*

Ivanyukha T.V. Mykola Zerov – an editor and publisher // Uchenye zapiski Tavricheskogo Natsionalnogo Universiteta im. V.I. Vernadskogo. Series «Filology. Social communicatios». – 2011. – V.24 (63). – №4. Part 1. – P.272-279.

In the article a little-known aspect of activity of Mykola Zerov – the leader of Kyiv poetical group – is elucidated, his editorial and publishing work in 1910-30-ies. Particularly, his participation in many magazines and publishing houses, in organizing and editing of fiction, poetical, scientific and translated editions is investigated.

Key words: *neo-classics, Ukrainian editing process, periodical, editing house, editor, magazine.*

Поступила до редакції 18.07.2011 р.